

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Provincies un mes. 0'25 Ptas.
Estranjé un any. 6'00 "
Número corrent. 5 cents.
No retornám ets originals.

Direcció y Redacció: Arabi 6-pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne

Directó, Administradó y Proprietari
ES MASCLE ROS

(Tirada: 3400 exemplars)

SETMANARI BILINGÜE INIMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ

1.º de Mayo

Llegó el 1.º de Mayo cuya fiesta del trabajo celebramos mas reluciente y mas animada que en años anteriores.

El Miércoles fuimos despertados al són de la di-na que recorriendo nuestras calles nos anunciaba haber llegado la hora de abandonar el duro lecho, para ir a engrosar la manifestación despues de oír los discursos de los oradores manuales, quienes por fuerza deben decir la verdad, lo que en su interior sienten, puesto que no son oradores de oficio y desconocen la farsantería que adquieren la mayoría de oradores intelectuales, gracias a la preparación que tienen para decir la verdad *cuando les conviene* y maquinar el embuste cuando lo consideren oportuno en beneficio del propio interés, del canallesco egoísmo.

Ahí van los estandartes de numerosas entidades; acompañan los *emblemas del trabajo* multitud de obreros quienes con sus tan arrugadas como honradas frentes en alto, desafían en este día a la tiranía burguesa; quienes con sus callosas manos enguantadas en negro cutis, considéranse mas felices que *D. Fulano* recreándose en el chalet, deshonrando a una menor, haciendo uno que otro asqueroso negocio, acaparando, transportando, procesando, prometiendo..... ¿Y a que obedece tal felicidad?

Sencillamente; como al menestral ningún agraviado le persigue, seguro está que nada ha de estorbarle a su paso silbándole y haciéndole tomar veloz carrera desde la Plaza de Cort hasta la Farmacia Rover, ni se verá obligado a tener que prometer edificios a nadie para librarse de la proletaria persecución. ¿Y eso? Porque tal persecución no existe, por mas que descansa sobre su cabeza el maciso peso del capital que no deja levantársela, pero el día que la levante..... morderá. ¡Vaya si morderá!

JORGE MARTÍ ROSSELLÓ.

Es hora de parlá clá

Suplich a n'aquests VALENTS que firen anónims dins es buzón, que enllóch de ferhó amb aquesta forma, mostrin sa cara; que no s'estrainín de que es cuento *Vergaril* s'haje acabat per havé acabats jo es datos, pues estich dispost a publicá tot lo veridich y deshonrés que pujan havé fet tant D. Juan March com cualevol altre *aprovechado de la situación* y estampari abaix sa meua firma, tota vegada que es qui ma doni es datos los acredití amb sa seua y baix de cédu-la personal, cuya firma no ha de sortí a llum mentres no arribi es cás d'aná a n'es Tribunal, ¿Vos fa es frit?

¿O trobau que per tenirvos contents a voltros jo m'he d'inventá mentides y calumnies y he d'aná amb vida a n'es Tribunal per calumniadó y amb mort he de fé un viatge al Infern (1) per embustero?

Y si axí heu fes, ¿no seríeu voltros es primés en so censurarmó diguent que *Es Mascle Ros* critica y malfama per fe negoci?

¡Arruix es covarts! ¡Fóra caretas! ¡Vengan datos d'acaparadós, contrabandistas, usurpadós de s'Estat, asesinos ocults, capelláns que s'apropiín es bens de cualca señora que sa mor y los fasse hereus totals a ells, empleats que no cumplequen, pues que ja sien VERGAS ja sien GARRÓTS, es FOCH Y FUM está dispost a torrarlos es cuero, tota vegada que sa denuncia sía legal.

Servidó vostro: ES MASCLE ROS.

(1) (Es un País que no está a n'es mapa.)

Aviat «Calaverades d'un Poll».

Ses chuclas de C'as Jarré

Es coní de rassa negre que va comprá aquell Muré, un día, dins C'as Jarré per forsa el va posá en brega. Tengueren sa saragata així com es such digué, peleant un cá raté y un petit coní de rata. Es temps que sa barayaven, en Miquel sempra cridá y s'hi aplegaren allá, cent personas que miraven. Deia:—Deixaulós espay, qu'aixó será divertid, y heu de veura, com he dit cosas que no heu vistas may. Qu'es cá sería vensut es murero sa pensave y era per qu'ell aguantave més de vuit litros de such. Es coní fé poca vasa, es temps d'un minut morí estret com un garrovi a dins sa boca d'un ase. Después deja allá dedins: —Hey guera jugat quesvuya. Y era perque l'homo duía sa forsa de cent copins. S'hen aná tot escaldat a jeura amb so coní mort, después, per la bona sort troba ca-seva tancat. Cuant sa dóna sent tocá, demana:—¿Qui és?

—Jo som.
—Mira; si no ma dús rom, anit no ta deix entrá.
—No vuy fé sa nit defora.
¿Vols rom? Calla, t'hen duré.
S'en torna aná a C'as Jarré hagent de lluitá un'hora.
—L'amo; ompliu un tassó.
—¿Per tú?
—Per sa meva dóna.
—¿Vols anisat de sa bona?
—Donaumé rom d'es milló.
Tant pronta com va essé fuit, p'es notable temporal cuant es aprop d'es portal tenia ja es tassó buid, Sa dóna, qu'el sent vení, d'aixicada l'esperava: Com qu'en Miquel brendetjave va perdre es rom p'es camí.
—¡Pareix mentida! En sortí que vengas sempra morat.
¿Y es rom?
—¡O no m'hen han dat o l'he perdut p'es camí!

Un moscart de grifó.

Anant de compras

A «Ca s'Hereu,» (tenda de robes molt important de sa Ciudad Inquera,) fa alts y baixos y es servida per uns dependents tant sirvisients y cariñosos, que tenen molta parroqui y de tot coló.

Doña Remolesta es parroquiána de la casa y en que sía reguetetjadora, es dependents ja la coneixen y may comporten que s'hen vaje de buit.

Disapte passat vá aná a «Ca s'Hereu,» y en Ramón la prengué p'es seu conte.

—¿Que desitja aquesta señora?
—¿Tenen calsons blancs de llarga duració y que no sien molt cas?

—Si señora; per cert avuy mos n'ha venguda una grossa remesa d'Holanda, que encare están allá dalt que los treuen de dins sa caixa.

(Efectivament; a dedalt hey havia en Francisquet s'aprenent que los desembolicave.)

—Escolti. ¿Y que tenen ous de fusta d'aquests que posám dins ses calses per sercí es garróns?

—També; si señora, s'atlot los hi enseñará.
—¡Tu! ¡Francisco! (Cridá a s'aprenent de dedalt.) Devallém es calsons blancs y mostra ets ous a la señora Remolesta.

CAP VERJO

Senra d'Artá

Com que esperá el Mesías esperám sa martingala d'es consúm, no per noltros que no tenim parets dretes, sinó p'es propietaris artanenchs que tenen grans possessions y escatimen es jornal a n'es productius brassos que sa mouen fent bollí sa caldera d'es seu front bañada amb suó.

Per esquerós que sía es repart, no mos estrañará tota vegada que privaren ets *humildes* de temí representació dins es Consistori.

Un cacique de barra mos enfloca que a dins s'obre-ria eren incapacitats tots per essé concejals.

¡Pobre criatura de pit! ¡Ah anjelét de sa bañadura! ¿No t'has ficzat amb ses eminenciés que eleji *D. Pedro el Ceremonioso* que tant sols no serveixen per *Monaguillos de Aldea* y avuy seuen a n'es sillóns que a penes umplen desempeñant un papé tant ridicul y trist, com si vetlassen un difunt per ferné befa d'ell?

Pueblo que le dan lo que merece no tiene derecho a reclamación, axí es que si es reparto va carregat fins a n'es máxim a demunt es trabajadós, *nadie tiene la culpa* sinó es mateix qui colocá s'única forsa que te, per eleji incapacitats per s'administració.

BEBÉL.

Fogaña Lluchmajorera

Sa Ciudad de Lluchmajó es una mina de Progrés d'hont s'extreu Unió, Força y Emancipació, però desgraciadament dita mina conté unes cuantes venes de caciquisme y burresa, com mos ho deixá ben demostrat sa sesió de s'Ajuntament celebrada día 25.

Después d'acordá doná una pesseta per funció a cada músich d'es que anirán a esperá el Bisba (amb total NORANTE PESSETES; son trenta músichs y han fé tres funcions,) y cedí s'Ajuntament es personal per aná a enramá l'iglesi, sa doná lectura a una carta d'es concejal y compañero Monserrat, proposant que es primer de Matj ets empleats municipals no trabajassen proposició derrotada per 7 vots contra 6.

El S.º Calóns va essé es que mes combatí sa proposició, diguent que axó representave un gran perjudici p'ets interesos d'es Poble.

¿Y ses norante pessetes d'es músichs? ¿Y ets empleats municipals cedits per engalana l'iglesi? ¿Es axó un benefici S.º Calóns? ¡Si, y mil vegades sí, per que es deutes que heya a sa caixa municipal los pagará el Bisbe! ¡¡¡Ca barret!!!

Pocas obras bones ha fetes el S.º Calóns; qui li lleva haverse tornat de pobre rich, de sabaté a estufat, etc. etc., y axó molt señor meu, fa mes oló de *aprovechado* que d'intelijent. *He dicho.*

K. K. U. E. T.

D'Inca

Grossos aconteixaments polítichs

Anit 25 d'Abril dona principi sa sesió amb numerós públich que presencia es toros desde sa barrera, dispost a demaná es dobbés y banderillas de foch si es bous son mansos.

Presideix nostro Alcalde y asisteixan 15 Concejals (número *comárich*.)

¿Motius fundats per tanta aglomeració? pues sencillament; hagent notad es Ciudadans Inqueros que es rompiment des bloque (per mi profetisad) era un fet, s'esperaven cosas grosses y axí va essé.

Lietjida y aprovada s'acta anterior; sa bilis abundá y el S.º Gelabert tractá de sert atropéll fraguad contra es Concejal D. Ramón Reus dins sa mateixa casa Consistorial es qui no prengué mal *cariz*, degud a sa sang freda y serenidad de dit S.º Concejal queixandse que los empleads d'es Munisipi no amparasin com devian al seu compañero de Consistori, fent tal queixa

extensiva a varios Seños Concejals (que segons éll) havian preseniat lo subseid; tractand de demostrá que el S.º Batle una vegada enterad d'es fet, davia haver instruid oportu espèdient y apurá responsabilidats.

El S.º Batle; diu que no se vá enterá fins a n'es dfa sigüent que de veu pública sa deya y estrañava que el S.º Reus no hagués acudid en queixa; pues aquesta es s'hora que oficialment ni particularment m'hague feta sa menor observasió: sustentad sa tesis que sensa part de queixa no prosedia tal espèdient.

El S.º Ferrer (D. Rafel) manifestá que apenas sa tamé d'es fet, procurá apasiguá los ánimos cuya intervensió justifica pues es mateix S.º Reus que lo recorda perfectament: Luego el S.º Gelabert (D. Juan) mos parla de *matóns* y de *pó* y segons el meu pobre criteri lo un ni lo altre desde fa molts d'añys a sa Ciudad Inquera no te presedent.

Ja no n'hi heya de PINXOS y sa pó fa temps que ha passada de moda!

Segueixan luego discusions inoportunas, indirectas insultands y molestes de Concejal a Concejal y de Concejal a s'Alcalde y hasta frases mal sonants y detestables d'es públich.

¡Aixó passá ja de *castaño oscuro!* Inca en massa lo que clama es justisi y administrasió.

¡Res de promesas niáls!
Es lamentable que contand Inca amb una gran font d'ingresos, mos trobem sensa una peseta en caixa, carregads de deutas y per añadidura mos donen sa gran lata discutind défisit.

¡AVON ANAM A PARÁ!
¿No vos seria igual preocuparvos de sas subsistencias, olvidand rencillas e interesos personals?

Es sensurable que los Inqueros paguem «sa tomafigue» a 60 céntims lliura y a sa Ciudad com digué el S.º Cortés sa pot adquiri a real; *patates* axi com volen, *carn* a 12 ó 13 reals es kilo cuant a Manacó la venen a 9 reals y es damés articles de primera nesidad *corren pareja*.

De no posari remey, sereu criticats per tots los moradós Inqueros y no dupteu que jo pobre BARBO, clamare com sempre:

¡Administrasió y Justisi per tots!

LLORENS BELTRÁN.

Carré Colón 68--Palma

—¿Hont vas tant determinat?

—Vatj cap a «Can Estarellas»

que heya sabates d'aquellas

de material reforstat.

—¿Vols dí que ven bon calsat?

—T'assegur que es de primera

ahont no pagas siquiera

lo que val es material,

y amb modas, es colosal,

may el veus quedá enderrera.

ESTELLICONS

¡Uey! ¡Ja está encuadernat!

Tots es lectors que dugueren folletins de «UN VIATJE A S'ARGENTINA» per encuaderná, acompaiats d'es corresponent recibo, poren veni a recuhirlos cada ú es seu, cualsevol día de les vuit d'es demati a les dues d'es capvespre.

De Son Servera

Noltros serveríns, tenim molta devoció a na Catalina Patroneta y haventlé vista publicada a n'aquest setmanari la setmana passada, no porém menos d'exclamá:

¡Ay Catalina! Una atlotá tant simpática com ets tú, tant hermosa, que tenguent tants de pretendents t'hajes de casá amb un viuado, no te tapadora.

Catalina es teus favós

ja comensen a sorti.

Considera que hem de dí

tu y un viuado casarvós.

Un qui la coneix de fondo.

D'es radiograma Catalnera

Molt preocupats estan es vahinats d'es carré d'Hornabeque referent a n'es radiograma de la setmana pasada sobre unas *niñas* que feren *parada y fonda* a n'el Perú, y per descarregá es cárrechs que fan a ses nines neutrals, aquí vá una explicació.

Jo cla no vos ho diré

per pó de sorti atupat,

qui heu sap ben espicellat

es en Carot es forné.

Agencia Pierrot.

Conten de Santa María

May s'aplegan fins que s'assemblen.
L'amo de Son Sureda comprá un cavallet a Inca, tant divertit, tant manso y tant tranquil com éll.

Sempre te es cavallet a sa boca y no sa cansa d'alabarló, demunt el cual mos aplica cualca mentida mes grossa que es campaná de La Seu.

—Es meu cavall, (mos deya) es tant discret, que s'altre día s'hen entrá dins es café y no s'aturá fins a n'es tassé; begué, pagá y partí.

—¿Y axó es tota sa seua graci? (Digué un.)

—En te un'altra superió

y heu diré encare que esclati.

També sap fé *chicolati*

amb so seu *remanadó*.

Entre famelles

—¡Jesús que estás de prima! ¿Que no menjés?

—No he de menjá; y ben molt.

—¿O t'has disgustada amb s'enamorat?

—Ben amiga, però resulta que casi no tench temps de xerrá amb éll.

—¿Que el s'hen han duit a fé es servici?

—¡Ca dona! Sa meua mastressa que mos fa fé mes hores extraordinaris que un matrimoni recién casat. Creumé que estich *enrayonada* fins a n'es llombrígol.

—Idó, comunicauhó a s'inspectó d'es trebay y que li apliqui sa lley a na Rayó, perque per aná a n'es Cementeri amb cotxo, cualsevol hora hey ets a temps.

Cremayonades Alaroneres

¡Per amor de Deu Bell! Fé el favó d'esmendarté, o de lo contrari n'haurém de fe romansos de tu.

¿No compréns que una dona de cincuanté añys ja ha fet es *lleixiu*? ¿No consideres que teñinthé es cabeis, si cualca día surts a n'es carré y es posa a ploure, ta quedarás tota negra y tothóm sa figurará que ets un *pop* que perd sa mascára?

No heu nequis. Tu ta tñis es cabeis; perque be saps que tires s'aigo a n'es carré y llevó has de fe llevá sa táca amb salfumant.

Deixa aná *S'Olié* que s'oli fa tácas y....; pobre de tu si t'afina sa *taca!* Igualment t'aconsey referent a *S'Enjiñé*, perque acostumat com está a menetjá sa *lápiera*, es milló día ta *tirará* un *plano* y es fácil que et surti un *redondo*.

Enloch de teñirté es cabeis, felosté tayá y tanquet a un convent, pues t'assegur que vendrá día que benehirás s'hora.

D'es Pont d' Inca

S'enhonorabona a n'es peixeté que mos arribá es peix que encare era viu y gracies que un va essé s'autó de sa compra d'un *pop* y en parlarné encare es colích li repeteix.

Sentim vivament no coneixe es nom d'es peixeté per popularisarló y ferli propaganda diguent que qui vulgui mori esficxiat, que li compri peix a éll y que l'ensumi.

Torna peixeté pudent p'es Pont d'Inca que ja ta tenim sa fósca uberta per enterrarté a tu y es peix *cadáver* que vens.

Uns cuants perjudicats.

«C'an Bitla»

Aquesta tant antiga com important casa, mos fa a sebre que ha rebuts es jéneros d'última moda per ses temporades de primavera y estiu, lo que comunicám a n'es lectors, per si van despujats, que hey vajen y es fassen pendre mida ja que heya un sastré que vest bé y sa roba sa ven amb gran economía.

Terrenerades

Es primé tenedó de llibres de sa carboneria de sa Costa de Sant Domingo, te un criadero de ratas a s'Aigo Dolsa.

Bon profit li fasse.

De Binisalem

Es nostro Rectó, es un modelo de criansa. (Cuant li convé perque ja sap lo que fa.)

Perque li sensurarem que fes sorti a defora de l'iglesi aquella jent tant digna d'entrá a un temple com *ell de di missa*, s'altre día hey hagué un altre enlás matrimonial de *señoriu* ahont hey acudí tot es poble amb sa *roba de baravá* y ahont es *lloros* feren *llorades* suficientes no perque los traguessen a defora amb bons modos, sino per ferlos sorti a garrotades y en camvi el señó Rectó, callá y no digué res.

¿Será que tengué pó d'es Foch y FUM? ¿Sería perque s'altre casament era de jent pobre y aquest de jent rica?

¿Será que el señó Rectó no sa posá fet un toro perque deu volé essé *lloro*? Esperám contestació.

Recláms

S'autó de s'article «Conquistes marieres,» si vol que l'hey publiqué, que heu acursi y que mostri sa cará y el coneixerém.

Es qui ha escrit s'article d'aquelles dues dones cades que fan feina a C'an Estrañy y es día de Sant Jusep anaren a berená a fora casa y s'homo les hi trobá, si vol que l'hey publiqué, que sa presenti por sa Direcció d'aquest setmanari.

S'autó de s'article: «Secret de dues pajeses,» si heu acursa l'hey publicarém.

S'autó de s'article de Campanet que combateix ses 1.500 pessetes d'es metja, ses alcaldades d'es Batle Carnissé, sa fuita d'el seño Camps, s'atlot que fá escola y sa venguda d'es capellá, heu ha fet tant llarg, que no hey cabria ni en dues vegades. Queu acursi.

Sastrería «La Palma»

D. Juan Janer mos comunica que baix d'aquest nom, s'ha instalat y ofereix a n'es públich en jeneral es trajes d'última moda y robes superios, a preus sumament moderats.

Recomenám dita sastrería a n'es nostros lectors y desitjám a n'el seño Janer, prosperidats amb so nou establiment. *Almudaina esquina Palacio.*

De Sa Pobla

Santíssima Trinidad que mos governa.

El Pare:—D. Bartomeu. *El Fill*, (famella):—Catalina. *L'Esperit Sant*: En Poquet.

Derrera axó, es concejals y una guarda de bobos fan es mateix papé, no serveixen mes que ses figuras de ses teresetas d'en *Biel Mureró* per fe lo que los fan fé, escolans de *amén* y res pus.

Ja fa 16 añys que tots es que erem lliberals voliem en Tomeu Batle y tots esperavem d'aquest nomenclament, y vataquí qu'es conservadós li entregaren sa vara y ja tenim la Seu plena d'óus.

Enseguida nombrá empleat de la Vila un que te per costum escarní sa virtud com poren contá *D. Toni* el señó *Juan* y molts altres.

Pero noltros el voliem y are el mos hem de menjá encara que sia covent.

Falta parlá d'el *Rey del Sindicato* o *Rey de los fontos* pero per avuy basta.

¿A n'es sigle XX encare dormiu socios?

Cada aña s'alsa un pinxo

Dilluns passat m'estave jo dins sa fonda de «C'an Perico» devorand un esquelóp, cuant sent una veu *buñolofla* que deya:

—Es día que vengueu a Buñola vos faré tancá.

S'amenassa anave dirigida a dos amichs meus y jo curiós vatj preguntá a n'es mosso qui era aquell pinxo.

—S'Alcalde de Buñola. (Ma contestá.)

Buñolina Autoridad

que tancá es meus amichs vols.

Si axó fas, serán buñols

mal fets y sense forat.

De Capdepera

¿Perque será que n'Angela s'ha acursada sa falda, du es moño alt, surt a passetjá amb ses fadrines, (perque es pensin que ella també heu es,) fa es seu rumbo cap a Sa Creu y pretén cuant li fan es gorrió? ¿No sabeu perque es?

Pues sofreix una malaltia que sa diu *sinenamora-ditis* y pesca un enamorat sia d'allá hont sia.

Vaje; que sa retiri a ca-seua y hen desxondirsen cap ja l'anirá a cercá.

De Campanet

Per economisá, es nostro Ajuntament.

Día 27 hey havia d'havé sesió per quedá nombrat definitivament es recaudadó de consum; y com sa temeren que hey acudia molt de públich abans de s'hora anunciada, no comparagué es Batle ni cap concejal mes que un qui esta en contra de lo que ets altres volen que es recaudadó cobri es consum a n'es 3 ºlo, haventní que el cobrarían a 1 y mitj o menos.

També sa fa es torn d'es jornal personal y amb motiu de que necesiten pertret per posá a n'es camí d'es Cementeri, fan un clot per un seiretx a un concejal a costa d'es fondo comú.

No es estrañy ja que l'añy passat varios d'ets homos d'es jornal personal, anaren a trabayá a un bossi de terra de dos empleats municipals.

¿Com están? En tornari pegarém mes fort.

Un estudiant que heu sap.

De Santañi

Vatj aná a n'es ball de part demunt C'an Pinos ahont hey acudiren *las cuatro de la Comparsa*, ses que sempre baden sa boca per veure si caurá cualca cosa.

Jo vatj dá un carametlo a na María però com tench es ballá molt chulo, prest sa xiflá de mi y hem digné que mes preferia una merenga que un carametlo.

¿Vols una merenga? ¡Dona!

¿Que et penses que no la tenga?

Y sa menjá sa merenga

que la va trobá ben bona.

Piassa de Sant Antoni N.º 8

Tant pajés com ciudadá que desitji bon trabay si te *algo* per pintá y no heu vulga pagá cá, que cerqui en Bartomeu Gay.

NOTA: Per accés d'original suprimim es couplet que el publicarém la setmana qui vé.